

Asia: VN/11304/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Kansalaisareena ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä hallituksen esitysluonnoksesta, joka koskee vuoden 2026 tuloveroasteikkoa sekä erityisesti lahjoitusvähennyksen laajentamista tuloverolakiin ja sen soveltamiseen.

Kansalaisareena kannattaa sitä, että vähennykset tulisi ulottaa kaikille sellaisille järjestöille, myös sosiaali- ja terveysalan järjestöille, annettaviin lahjoituksiin, joilla on voimassa oleva rahankeräyslupa. Tämä olisi läpinäkyvä, tasapuolinen ja hallinnollisesti selkeä rajaus, joka samalla varmistaisi lahjoittajien luottamuksen ja valtion kannalta kohtuullisen valvonnan. Nykyisessä ehdotuksessa korostuvat lahjoituskohteet, jotka herättävät yleisesti myönteisiä mielikuvia ja tunteita, ja joihin lahjoittaminen koetaan helpoksi ja hyväksyttäväksi, kuten lasten aseman tukeminen tai urheilu. Nämä teemat ovat tärkeitä, mutta korostuvat helposti julkisessa keskustelussa ja lahjoittajien suosikkeina. Niiden rinnalla tulisi tunnistaa myös monien muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien tarpeet, sillä näkymättömämmiksi ja vähemmän "markkinakelpoisiksi" jäävät helposti esimerkiksi päihdetyö, mielenterveystyö, syrjäytymisen ehkäisy, vähemmistöryhmien oikeuksien edistäminen tai osattomuuden kokemusten kanssa tehtävä työ, jotka ovat aivan yhtä tärkeitä yhteiskunnallisen hyvinvoinnin kannalta. Tällöin vaarana on, että vähennyskelpoisuuden rajaaminen vahvistaa entisestään valtavirtaista käsitystä siitä, kuka nähdään arvokkaana tuen saajana ja kuka ei – ja samalla heikentää kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien asemaa.

On myös huomioitava, että hyvinvointiyhteiskuntaa ei voida rakentaa tai ylläpitää hyväntekeväisyyden varaan. Lahjoituksiin perustuva rahoitus voi täydentää julkista rahoitusta, mutta ei korvata sitä. On tärkeää säilyttää selkeä ero amerikkalaistyyppisen mallin ja suomalaisen

yhteisvastuullisen hyvinvointimallin välillä. Sosiaalisia ongelmia syntyy kun palveluiden ja tuen järjestämisvastuuta siirretään yksityisten lahjoittajien harteille.

Lahjoitustulot ovat vaikeasti ennakoitavia, eikä niitä voi suoraan odottaa korvaavan valtionavustusten leikkauksia. Järjestöjen varainhankinnan valmiudet vaihtelevat, joten esityksen hyödyt kohdistuvat aluksi vain osaan toimijoista, usein näistä suurempiin, kuten vaikutusarvioinnissakin todetaan. Hallinnolliset vaatimukset eivät saisi jättää pieniä järjestöjä syrjään. Esitetyt kriteerit järjestöille voivat sulkea pieniltä, vapaaehtois pohjalta toimivilta järjestöiltä mahdollisuuden saada vähennyskelpoisia lahjoituksia. Tämä ei edistä yhdenvertaisuutta järjestöjen välillä, vaan suosii suuria, vakiintuneita toimijoita. Jotta myös ruohonjuuritason kansalaisjärjestöt voisivat hyötyä lahjoituksista, hallinnolliset velvoitteet on suhteutettava toiminnan kokoon.

On olennaista, että lainsäädäntö kohtelee kaikkia rahankeräysluvan saaneita järjestöjä tasapuolisesti. Nykyinen esityksen muotoilu antaa viranomaisille liikaa harkintavaltaa, mikä saattaa johtaa järjestöjen eriarvoiseen kohteluun.

Porthén Anne  
Kansalaisareena - Anyara Wise